

Judikatūras krājums

TIESAS RĪKOJUMS (astotā palāta)

2019. gada 24. oktobrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesas Reglaments – 99. pants – Gaisa transports – Regula (EK) Nr. 261/2004 – Lidojuma ilga kavēšanās – Pasažieru tiesības uz kompensāciju – Pierādījums par pasažiera ierašanos uz reģistrāciju – Gaisa pārvadātāja apstiprināta rezervācija

Lietā C-756/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 28. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 3. decembrī, tiesvedībā

LC,

MD

pret

easyJet Airline Co. Ltd,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētāja L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents) un F. Biltšens [*F. Biltgen*],

ģenerālvokāts: E. Tančevs [*E. Tanchev*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- MD un LC vārdā – *J. Pitcher*, advokāte,
- Francijas valdības vārdā – *A.-L. Desjonquères* un *I. Cohen*, pārstāves,
- Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes*, kā arī *P. Barros da Costa*, *L. Medeiros* un *C. Farto*, pārstāvji,
- Eiropas Komisijas vārdā – *J. Hottiaux* un *N. Yerrell*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – franču.

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklaušīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

izdod šo rīkojumu.

Rīkojums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 261/2004 (2004. gada 11. februāris), ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91 (OV 2004, L 46, 1. lpp.), 3. panta 2. punkta a) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar tiesvedību starp LC un MD un *easyJet Airline Co. Ltd* (turpmāk tekstā – “*easyJet*”) saistībā ar kompensāciju, ko tika lūgts izmaksāt pēc lidojuma ilgas kavēšanās.

Atbilstošās tiesību normas

- 3 Saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 1. apsvērumu:

“Kopienas rīcībai gaisa satiksmes nozarē cita starpā ir jābūt vērstai uz to, lai nodrošinātu augsta līmeņa pasažieru aizsardzību. Turklāt ir jāņem vērā vispārējās patērētāju aizsardzības prasības.”

- 4 Šīs regulas 2. panta g) punktā ir noteikts:

“Šajā regulā:

[..]

g) “rezervācija” ir fakts, ka pasažierim ir biļete, vai cits pierādījums, kas liecina par to, ka gaisa pārvadātājs vai ceļojuma rīkotājs rezervāciju ir pieņēmis un reģistrējis.”

- 5 Minētās regulas 3. pantā ir paredzēts:

“1. Šo regulu piemēro:

- a) pasažieriem, kas izlido no lidostas kādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums;
- b) pasažieriem, kas izlido no trešās valsts lidostas uz lidostu kādas dalībvalsts teritorijā, uz kuru attiecas Līgums, ja vien viņi šajā trešajā valstī nav saņēmuši atlīdzinājumu vai kompensāciju un par viņiem nav rūpējušies un ja attiecīgo reisu apkalpojošais gaisa pārvadātājs ir Kopienas pārvadātājs.

2. Šā panta 1. punktu piemēro ar noteikumu, ka:

- a) pasažieriem ir apstiprināta rezervācija uz konkrēto lidojumu un viņi, izņemot 5. pantā minēto atcelšanu, ierodas uz reģistrāciju:
 - kā paredzēts un laikā, ko iepriekš rakstveidā (tostarp elektroniski) norādījis gaisa pārvadātājs, ceļojuma rīkotājs vai pilnvarots ceļojuma aģents,

vai, ja laiks nav norādīts,

- ne vēlāk kā 45 minūtes pirms norādītā izlidošanas laika; vai arī

b) gaisa pārvadātājs vai ceļojuma rīkotājs pasažierus tā lidojuma vietā, uz kuru tie bija rezervējuši biļetes, ir pārcēlis uz citu lidojumu, neatkarīgi no iemesla.

[..]”

6 Regulas Nr. 261/2004 7. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Ja ir izdarīta atsauce uz šo pantu, pasažieri saņem kompensāciju šādā apmērā:

- a) EUR 250 par visiem lidojumiem 1500 kilometru vai mazākā attālumā;
- b) EUR 400 par visiem lidojumiem Kopienas iekšienē vairāk nekā 1500 kilometru attālumā un par visiem citiem lidojumiem 1500 līdz 3500 kilometru attālumā;
- c) EUR 600 par visiem lidojumiem, uz ko neattiecas a) vai b) apakšpunkts.

Nosakot attālumu, ņem vērā pēdējo galamērķi, kurā iekāpšanas atteikums vai lidojuma atcelšana ir par iemeslu tam, ka pasažieris ielido ar kavēšanos pēc paredzētā laika.”

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 7 Prasītājiem pamatlietā bija biļešu elektroniskā rezervācija lidojumam turp un atpakaļ, kuru veica *easyJet* un kurā bija iekļauts lidojums no Parīzes (Francija) uz Venēciju (Itālija) 2014. gada 8. februārī un atgriešanās lidojums 2014. gada 10. februārī.
- 8 Kā norāda prasītāji pamatlietā, minētais atgriešanās reiss ieradās Parīzē ar 3 stundu un 7 minūšu kavēšanos.
- 9 Tā kā par šo kavēšanos netika izmaksāta kompensācija, minētās personas vērsās iesniedzējtiesā ar prasību piespriest *easyJet* katrai no tām izmaksāt 250 EUR kā noteiktas likmes kompensāciju, kas paredzēta Regulas Nr. 261/2004 7. pantā.
- 10 *EasyJet*, kura neapstrīd minēto kavēšanos, noraida kompensācijas prasību, pamatojoties uz to, ka prasītāji pamatlietā nebija uzrādījuši iekāpšanas kartes kā pierādījumu, ka viņi bija ieradušies uz reģistrāciju.
- 11 Šajos apstākļos prasītāji pamatlietā uzskata, ka ir jānoskaidro problēma, kas attiecas uz pierādījumu par ierašanos uz reģistrāciju, it īpaši apgalvojot, ka iekāpšanas kartes esamība neļauj izdarīt pieņēmumu par pasažiera faktiski ierašanos uz reģistrāciju vai iekāpšanu gaisa kuģī, ka Regulas Nr. 261/2004 3. pantā jēdziens “reģistrācija” nav definēts un ka ir jāņem vērā digitālā attīstība pasažieru reģistrācijas jomā, ko raksturo biļešu iegādes dematerializācija, biļešu reģistrācijas iespējas tiešsaistē un biļešu elektroniskie datu nesēji.
- 12 Savukārt, *easyJet* ieskatā, Regulas Nr. 261/2004 interpretācija nerada nekādas šaubas, jo *Cour de cassation* [Kasācijas tiesa] (Francija) ir precizējusi, ka pasažieriem ir jāiesniedz iekāpšanas karte, lai pierādītu savu ierašanos uz reģistrāciju.
- 13 Proti, iesniedzējtiesas nolēmumā ir minēta *Cour de cassation* (Francija) judikatūra, kurā ir apstiprināti iesniedzējtiesas spriedumi, ar kuriem tā ir noraidījusi noteiktas likmes kompensācijas prasības saskaņā ar Regulu Nr. 261/2004 par ilgu kavēšanos, kuras iesnieguši pasažieri, kas lai gan ir iesniegti elektroniskās rezervācijas dokumenti un atsevišķi apliecinājumi, nav varējuši uzrādīt atbilstošas iekāpšanas kartes.

- 14 Turklāt no iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka saistībā ar iesniedzējtiesā iesniegto lielo skaitu lietu lielākā daļa gaisa pārvadātāju apgalvo, ka nav uzrādīta iekāpšanas karte, lai atteiktu Regulas Nr. 261/2004 7. pantā paredzētās kompensācijas izmaksu lidojuma ilgas kavēšanās gadījumā, pamatojoties uz minēto *Cour de cassation* judikatūru.
- 15 Šādos apstākļos *tribunal d'instance d'Aulnay-sous-Bois* [Onē pie Buā pirmās instances tiesa] (Francija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Vai [Regulas Nr. 261/2004] 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka, lai atsauktos uz šīs regulas tiesību normām, pasažieriem ir jāpierāda, ka viņi bija ieradušies uz reģistrāciju?
- 2) Apstiprinošas atbildes gadījumā, vai [Regulas Nr. 261/2004] 3. panta 2. punkta a) apakšpunktam ir pretrunā vienkāršs pieņēmums, saskaņā ar kuru nosacījums par pasažiera ierašanos uz reģistrāciju ir uzskatāms par izpildītu, ja šī pasažiera rīcībā ir apkalpojošā gaisa pārvadātāja akceptēta un reģistrēta rezervācija 2. panta g) punkta izpratnē?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

- 16 Ievadā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru ar LESD 267. pantu iedibinātajā sadarbības starp valstu tiesām un Tiesu procedūrā Tiesai ir jāsniedz valsts tiesai lietderīga atbilde, kas atļautu izlemt tās izskatīšanā esošo lietu. Šajā nolūkā Tiesai attiecīgā gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi (skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 17. septembris, *van der Lans*, C-257/14, EU:C:2015:618, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 17 Šī iespēja ir jāizmanto attiecībā uz šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.
- 18 Protams, ar prejudiciālajiem jautājumiem iesniedzējtiesa lūdz Tiesu vispārīgi lemt par to, vai Regulas Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažierim, lai viņš varētu atsaukties uz šīs regulas noteikumiem, ir pienākums pierādīt savu ierašanos uz reģistrāciju, un, ja atbilde ir apstiprinoša, vai, ņemot vērā šīs regulas 2. panta g) punktu, drīkst izdarīt pieņēmumu, ka šāda ierašanās uz reģistrāciju ir notikusi, ja šā pasažiera rīcībā ir apkalpojošā gaisa pārvadātāja akceptēta un reģistrēta rezervācija.
- 19 Tomēr iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ietilpst precīzā kontekstā, proti, kad gaisa pārvadātājs atsakās atbilstoši Regulai Nr. 261/2004 piešķirt kompensāciju par trīs stundu vai ilgāku kavēšanos, kas konstatēta lidojuma galamērķī, attiecībā uz kuru attiecīgajām personām ir apstiprināta rezervācija. Kā izriet no šī rikojuma 10. punkta, gaisa pārvadātājs neapstrīd šādas kavēšanās esamību, bet noraida kompensācijas prasību, pamatojoties uz to, ka attiecīgās personas nav pierādījušas, ka bija ieradušas uz reģistrāciju, iesniedzot iekāpšanas karti.
- 20 Iesniedzējtiesa arī uzsver, ka tajā ir iesniegts liels skaits lietu. Tā uzskata, ka lielākā daļa gaisa pārvadātāju atsaka lidojuma ilgas kavēšanās gadījumā piešķirt kompensāciju saskaņā ar Regulas Nr. 261/2004 7. pantu, ja netiek uzrādīta iekāpšanas karte, kas tiek prasīta saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts augstākās tiesas iedibināto judikatūru.
- 21 Ņemot vērā minētos kontekstuālos apstākļus, lai sniegtu iesniedzējtiesai lietderīgu atbildi tajā izskatāmās tiesvedības iztiesāšanai, tās uzdotie jautājumi ir jāuztver kā tādi, ar kuriem tā būtībā vēlas noskaidrot, vai Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieriem, kuru lidojums kavējas trīs stundas vai ilgāk pēc ielidošanas un kuru rīcībā ir apstiprināta rezervācija uz šo lidojumu, var atteikties maksāt kompensāciju saskaņā ar šo regulu, pamatojoties tikai uz to, ka, iesniedzot kompensācijas prasību, viņi nav pierādījuši, ka ir ieradušies uz minētā lidojuma reģistrāciju, it īpaši uzrādot iekāpšanas karti.

- 22 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 99. pantu Tiesa pēc tiesneša referenta priekšlikuma un pēc ģenerāladvokāta uzklaušanās var jebkurā brīdī lemt, izdotot motivētu rīkojumu, it īpaši, ja atbilde uz uzdoto prejudiciālo jautājumu nerada nekādas pamatotas šaubas.
- 23 Tā kā šajā lietā tā ir, ir jāpiemēro šī tiesību norma.
- 24 No Regulas Nr. 261/2004 3. panta 2. punkta a) apakšpunkta formulējuma izriet, ka šī regula ir piemērojama tikai tad, ja, pirmkārt, pasažieriem ir apstiprināta rezervācija uz konkrēto lidojumu un, otrkārt, viņi ierodas uz reģistrāciju šajā tiesību normā paredzētajos termiņos.
- 25 No tā izriet, ka, tā kā divi šajā tiesību normā paredzētie nosacījumi ir kumulatīvi – tas, ka pasažiera rīcībā ir attiecīgajam lidojumam apstiprināta rezervācija, nenozīmē, ka pasažieris ir ieradies uz reģistrāciju.
- 26 Turklāt minētajā tiesību normā ir precizēts, ka prasība ierasties uz reģistrāciju neattiecas uz pasažieriem lidojuma atcelšanas gadījumā.
- 27 Taču prejudiciālie jautājumi attiecas uz pasažieriem situācijā, kad ir notikusi ilga lidojuma kavēšanās.
- 28 Šajā ziņā, tā kā, tāpat kā pamatlietā, attiecīgais gaisa pārvadātājs ir atļāvis iekāpt lidmašīnā pasažieriem, kuriem ir apstiprināta rezervācija uz attiecīgo lidojumu, un tos ir transportējis uz lidojuma galamērķi, ir jāuzskata, ka tie ir izpildījuši prasību ierasties uz reģistrāciju pirms šā lidojuma. Lidz ar to šādos apstākļos, iesniedzot kompensācijas prasību, ierašanās uz reģistrāciju nav jāpierāda.
- 29 No tā izriet, ka tādi pasažieri kā pamatlietā, kuru rīcībā ir apstiprināta rezervācija lidojumam un kuri to ir veikuši, ir jāuzskata par tādiem, kas ir pareizi izpildījuši prasību ierasties uz reģistrāciju.
- 30 Tādējādi, tā kā minētie pasažieri sasniedz savu galamērķi ar trīs stundu vai ilgāku kavēšanos, viņiem par šo kavēšanos saskaņā ar Regulu Nr. 261/2004 ir tiesības uz kompensāciju, un šajā nolūkā nav jāiesniedz iekāpšanas karte vai cits dokuments, kas apliecinātu viņu ierašanos uz kavētā lidojuma reģistrāciju noteiktajos termiņos.
- 31 Šādu secinājumu turklāt apstiprina Regulas Nr. 261/2004 1. apsvērumā paredzētais mērķis nodrošināt augsta līmeņa pasažieru aizsardzību.
- 32 Proti, pasažieriem, kas cietuši no ilgas lidojuma kavēšanās, tādējādi ir iespēja izmantot savas tiesības uz kompensāciju bez nepieciešamības ievērot prasību, kas nav pielāgota viņu situācijai, vēlāk, iesniedzot kompensācijas prasību, pierādīt, ka viņi bija ieradušies uz kavētā lidojuma, ar kuru jebkurā gadījumā tie tika pārvadāti, reģistrāciju.
- 33 Citādi ir tikai tad, ja gaisa pārvadātājam ir informācija, ar kuru var pierādīt, ka, pretēji pasažieru apgalvotajam, tie nav tikuši pārvadāti attiecīgajā kavētajā lidojumā, un tas ir jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 34 Ņemot vērā iepriekš minēto, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Regula Nr. 261/2004, it īpaši tās 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieriem, kuru lidojums kavējas trīs stundas vai ilgāk un kuriem ir apstiprināta rezervācija šim lidojumam, nevar atteikt izmaksāt kompensāciju saskaņā ar šo regulu, pamatojoties tikai uz to, ka, iesniedzot kompensācijas prasību, viņi nav pierādījuši, ka bija ieradušies uz minētā lidojuma reģistrāciju, tostarp uzrādot iekāpšanas karti, ja vien nav pierādīts, ka šie pasažieri nav pārvadāti ar attiecīgo kavēto lidojumu, un tas ir jāpārbauda valsts tiesai.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 35 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 11. februāra Regula (EK) Nr. 261/2004, ar ko paredz kopīgus noteikumus par kompensāciju un atbalstu pasažieriem sakarā ar iekāpšanas atteikumu un lidojumu atcelšanu vai ilgu kavēšanos un ar ko atceļ Regulu (EEK) Nr. 295/91, it īpaši tās 3. panta 2. punkta a) apakšpunkts, ir jāinterpretē tādējādi, ka pasažieriem, kuru lidojums kavējas trīs stundas vai ilgāk un kuriem ir apstiprināta rezervācija šim lidojumam, nevar atteikt izmaksāt kompensāciju saskaņā ar šo regulu, pamatojoties tikai uz to, ka, iesniedzot kompensācijas prasību, viņi nav pierādījuši, ka bija ieradušies uz minētā lidojuma reģistrāciju, tostarp uzrādot iekāpšanas karti, ja vien nav pierādīts, ka šie pasažieri nav pārvadāti ar attiecīgo kavēto lidojumu, un tas ir jāpārbauda valsts tiesai.

[Paraksti]